

III. Saker

Utvalg:	Infrastrukturutvalget	Dato: 12.03.20
IU-sak: 01/20		

Digitalisering av bergkunst i Vingen

Bergkunst

Bergkunst er forhistoriske bilder som er hugget, slipt eller malt i berg.¹ Bergkunsten er en viktig del av vår kulturarv, gir unik innsikt i forhistoriske forhold og komplementerer øvrig arkeologisk materiale når det gjelder innsikt i menneskers tidligere virke. Den eldste bergkunsten man så langt kjenner til er 73 000 år gammel og ble oppdaget av arkeologer fra UiB i Sør-Afrika i 2018.² I Norge er det registrert mer enn 1700 steder med bergkunst der de eldste er datert 9000 år tilbake i tid.

Digitalisering av norsk bergkunst

Universitetsmuseet i Bergen har hatt og innehar fortsatt en nasjonal nøkkelrolle innenfor en rekke dokumentasjons-, sikrings-, forvaltnings- og forskningsprosjekter knyttet til norsk bergkunst. Som et resultat av dette har museet i dag ansvar for et omfattende dokumentasjonsmateriale. Sikring av dette materialet for ettertiden er nødvendig og en viktig del av muséets oppdrag. Dokumentasjon gjennom digitalisering er dessuten et prioritert område som gir nye muligheter for både sikring, sammenligning og tilgjengeliggjøring av denne forhistoriske uttrykksform. Museet er blant annet i gang med å implementere metoder og tilnærminger for 3D skanning av bergkunstforekomstene, noe som bidrar til en langt mer objektiv dokumentasjon, og som dessuten fanger opp detaljer i bergbildene som øker vår innsikt i forhistoriske forhold. Ved å systematisere og standardisere digitalisert bergkunst i åpne arkiver og databaser, vil man kunne sammenstille arkeologisk informasjon fra spredte geografiske lokaliteter og områder og gjøre materialet tilgjengelig for et utvidet forskersamfunn.

Vingen feltet

En stor andel av muséets dokumenterte bergkunst er hentet fra Vingen i Bremanger i Sogn og Fjordane, men som fortsatt har et stort udokumentert potensial. Feltet regnes som et av landets mest unike og utgjør Sør-Norges største samling av helleristninger. Feltet er også unikt i internasjonal målestokk og er, sammen med arkeologisk informasjon fra andre norske felt, attraktivt som bidrag i felleseuropeiske datainfrastrukturer. Muséet har helt siden feltets oppdagelse i 1912 hatt forvaltningsansvar for helleristningene i Vingen. Siden midten av 70-tallet har UiB i tillegg vært en betydelig grunneier i området. Det drives fortløpende arbeid med å kartlegge, sikre og dokumentere bergkunsten i Vingen. Fra 2018 har muséet startet prosesser med å 3D skanne kildeverdiene i området. Foruten bergkunsten har området et betydelig potensial gjennom sin autenticitet og en rekke kulturhistoriske og naturvitenskapelige parameter som er bevart i området. Gjennom prosjektet Virtuelle

¹ http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Tema/Arkeologiske_kulturminner/Bergkunst/

² <https://www.uib.no/aktuelt/120202/uib-arkeologer-fant-verdens-eldste-tegning>

Vingen, www.virtuellevingen.no, har en tverrfaglig forskergruppe til hensikt å gi forskere og publikum virtuell tilgang til helleristningsfeltet. De siste årene har feltet vært stengt for fri offentlig ferdsel.

Forslag til vedtak:

IU tar presentasjonen av planer knyttet til digitalisering av bergkunst til orientering